

jeg ønskede det, at jeg ikke med Glæde skulde forhandle saavel med Høire som med Venstre om et hvilket som helst Forslag, der efter mit Skjøn tjener til at fremme Almenvellet. Jeg havde, som sagt, udarbejdet to Lovforslag, det ene om den kommunale Bessatning i Kjøbstæderne, det andet om den kommunale Bessatning paa Landet; man fandt imidlertid, at mine Forslag ikke ganske tilfredsstillende. Vel billigedes de deri foreslaaede Forandringer, men man ønskede tillige, at det skulde udtryffeligt fremtræde, hvilken Indskyldelse disse Forandringer maatte udøve paa de bestaaende Lovgivningsbestemmelser. Man fandt det dernæst ogsaa usikkert, at Kjøbenhavn blev draget med ind i Lovforslaget, da Kjøbenhavn dog paavirkedes ved den interkommunale Bessatning. Et Par Medlemmer af Forslagsstillerne udarbejdede derfor det Lovforslag, der nu foreligger for de Herrer, idet de lagde til Grund det i sin Tid af Indenrigsministeren fremsatte Forslag om den samme Gjenstand. Det er altsaa dette Forslag, som her vil blive indbragt. — Om nogle almindelige Grundsaetninger, som findes i Lovforslaget, skal jeg tillade mig at udtale mig. Hartkornsskatten er i en vis Henseende en ganske fortrinlig Skat; den er fortrinlig derved, at dens Fordeling gaar efter en fast, bestemt Regel. Fordelingen af en Hartkornsskat kan man give til et Barn, naar det regner godt, og saa kan det foretage Ligningen til Bunt og Briske. Hvad der siges om Hartkornsskatten, gjælder tillige om andre Skatter paa faste Eiendomme, der lægges efter visse bestemte givne Normer. Men i en anden Henseende er Hartkornsskatten, naar jeg fraser fra denne Fordeling, en brutal Skat, en uretfærdig Skat; den tager ikke Hensyn til Statteevnen, og det er dette Hensyn, som gjør en Skat retfærdig. Om en Mand sidder aldeles gjældfri uden at have en eneste Skilling staaende i sin Gaard, eller om Gaarden er saa bebyrdet, at Prioriteterne ikke vilde komme ud, om den blev solgt, saa hviler Hartkornsskatten ganske paa ens Naade uden at bekymre sig om de aldeles forskjelliges Formueforhold. Men der er ogsaa en anden Henseende, i hvilken denne Art Skatter er forkastelig; det kan ikke negtes, at, naar en saadan Skat ligger paa en Eiendom, og jeg vil sælge min Eiendom, saa giver Kjøberen mig saa meget Mindre for Eiendommen, som Skatten beløber sig til, naar den er kapitaliseret. Kommer der til at hvile en fast Skat, f. Ex. af 40 Kr., paa en Eiendom, vil jeg, naar jeg skal sælge min Eiendom, faae 1000

Kr. mindre for den. Det er altsaa ikke alene denne Ulighed i den aarlige Fordeling, men den virker i Virkeligheden som en Berøvelse af en Formue. Det gjør igjen, at, naar en saadan gammel Skat har ligget endel Aar paa en Eiendom, saa taber den aldeles Karakter af Skat — det Samme er Tilfældet med Tienden — saa bliver den som en Prioritet, der eengang for alle bliver staaende i denne Eiendom. Den, der har kjøbt Eiendommen, har taget Hensyn til, at der udredes saa og saa Meget i Skat, og jeg betaler derfor saameget Mindre. Det er disse Hensyn, som have forekommet os at gjøre det usikkert at sætte Hartkornsskatterne, overhovedet Skatterne paa faste Eiendomme med et uforanderligt Beløb, der ikke kan stige. Hertil kommer imidlertid endel andre Betragtninger. Lad en Mand købe i et Sogn en stor Eiendom, men han bor selv udenfor Sognet, saa vil han efter de bestaaende Forhold ikke kunne tages ind under Bessatningen efter Formue og Leilighed, og hele den Skat, der tidligere blev udredt af Eieren, væltes saaledes over paa de andre Beboere af Sognet. Sogneraadet — og det er jo gjerne siffige Folk, der sidde i disse Raad — tvinges derved ind paa at søge at læsse saa Meget som muligt over paa Hartkornet for at faae den nye Eier saameget som muligt med ind under Bessatningen, men derved forøges den Skat, som man i og for sig ikke finder heldig, i en overordentlig høi Grad. Eller lad et Aktieselskab anlægge en Fabrik i et Sogn; lad det opføre dets betydelige Bygninger deri, føre en stor Virksomhed, slide paa Sognets Veie, staafe en stor Arbejderbefolkning tilstede; for disse Arbejderes Børn skal Sognet sørge, og hvis Arbejderne blive fattige, skal det tillige drage Omsorg for dem. Men selve Fabrikken kan som saadan ikke drages ind under Bessatningen paa Formue og Leilighed. Denne bliver kun at udrede af de enkelte ved Fabrikken ansatte Betjente. Eller, for at tage et andet Tilfælde: Der lever f. Ex. i Hovedstaden en rigtig virksom, dygtig Handelsmand. Han er ikke tilfreds med den Næring, som Hovedstaden kan give ham. Net, han spreder sine Butikker ud over en hel Del af Landets Kjøbstæder. Disse Butikker drage til sig en hel Del af Kjøbstædernes Næring, men han selv slipper aldeles fri for Skatten efter Formue og Leilighed; den falder kun paa de Betjente, han har, som gjøre Tjeneste ved samme Butikker. Alle disse Hensyn have bevirket, at man har gjort den Indtægt, der hæves af en Kom-